

Thema 1: Landbouw- en natuureducatie

Situering

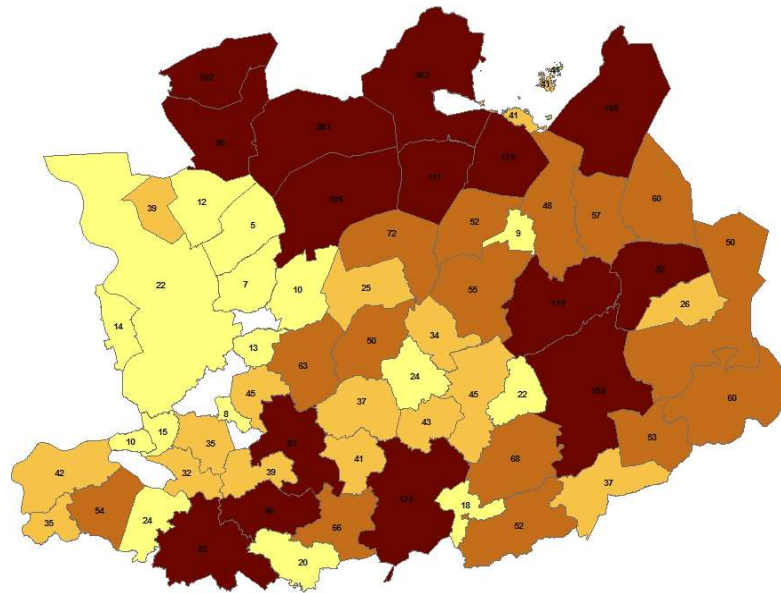
De LEADER-groep is zich bewust van de afnemende kennis over het platteland in de gehele samenleving. De evolutie in de Europese samenleving maakt dat mensen gemiddeld weinig tijd doorbrengen op plaatsen waar ze natuurlijke processen kunnen ervaren. Hun begrip erover is afgenomen en dat kan leiden tot vervreemding en simplisme. Het is mogelijk om hierop in te spelen op verscheidene domeinen. Educatie en vorming kunnen leiden tot een beter begrip en beleven van deze streek. Deze doelstelling is niet specifiek gebonden aan één sector of doelgroep, hoewel de acties best wel zijn gericht op een duidelijk afgebakende doelgroep of levensstijl.

Cijfers tonen aan dat een deel van dit gebied (Noorderkempen) het meest aantal landbouwers heeft in onze provincie (zie figuur). Maar net als overal daalt ook hier het aantal landbouwers. Daar waar vroeger iedereen nog wel een landbouwer kende, is dat nu niet meer het geval. Mensen vervreemden van de landbouw, die in deze regio LEADER Kempen Oost toch nog een belangrijke economische drager en ruimtegebruiker is. Recente berichtgeving duidt ook op een verlaagde kennis bij de hedendaagse, voornamelijk jonge, bevolking over landbouw en natuur.

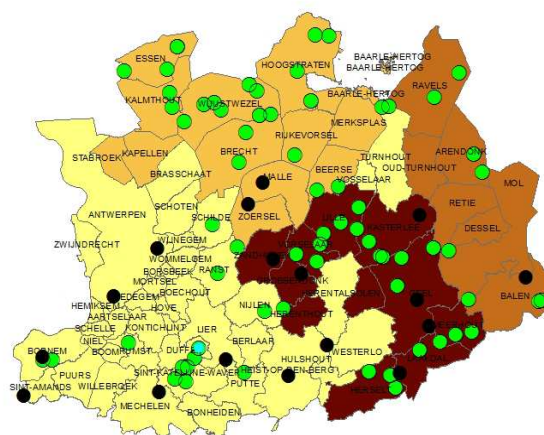
Ondanks de sterke aanwezigheid van de agrarische sector in deze streek is het aanbod aan bedrijven die aan verbreding en/of aan educatie doen eerder beperkt. In de LEADER-periode 2008-2014 heeft LEADER MarkAante Kempen in zijn ontwikkelingsstrategie onder meer ingezet op plattelandseducatie. Zo werd er onder andere geïnvesteerd in een netwerk van nabijheidsboerderijen in de Noorderkempen, waartoe ook een aantal gemeenten uit het nieuwe LEADER-gebied behoorden. Ook in LEADER Regio Midden-Kempen beweegt! is een project opgezet rond plattelandseducatie.

Behalve organisaties kunnen zowel land- en tuinbouwers net als andere landelijke ondernemers projecten indienen met een pedagogische inslag om de agrarische identiteit van de streek in de kijker te zetten. Naast landbouw-educatie wordt er ook ingezet op het thema natuureducatie dat verbonden kan worden aan het agrarische verhaal van de regio.

<http://www.provincieantwerpen.be/aanbod/dwep/hooibeekhoeve/landbouweducatie.html>

Figuur: aantal landbouwers per gemeente in de provincie Antwerpen (kansengarten platteland, DLP, provincie Antwerpen, 2012)

Figuur : aantal kinderboerderijen (zwart) en educatieve – en kijkboerderijen (groen) in de provincie Antwerpen (kansengarten platteland, DLP, provincie Antwerpen, 2012)

SWOT-tabel landbouw- en natuureducatie

Sterkte	Zwakte	Kans	Bedreiging
Agrarische sector is vrij belangrijk in dit gebied	Beperkte bedrijven met ontvangstcapaciteiten	Ligging t.o.v. grote bevolkingsconcentraties (Turnhout, Geel)	Aantal landbouwers daalt
Relatief veel landbouwers	Beperkte investeringen in verbrede landbouw	Vraag naar kwaliteitsvolle belevingsactiviteiten	Moeilijk te bereiken doelgroepen
Bestaand netwerk nabijheidsboerderijen	Traditioneel ingerichte verbreding en educatie	De gemeenschappelijke grens met NL	Te weinig samenwerking
Plattelandseducatie ook doelstelling in vorige LEADER-periode	Te weinig begeleiding voor landbouwers	LEADER Kempen-MarkAante + kiest zelfde thema	Vervreemding van landbouw en plattelandleven
	Nog weinig samenhang, lokale initiatieven	Opleiden landbouwers tot streekambassadeur	Spanningsveld landbouw-natuur
	Voeling verloren platteland en rol landbouw	Gebiedsgerichte actie Intergemeentelijk	Druk op landbouwgronden
	Weinig integratie landbouw-natuur	Interregionale samenwerking is een optie	Beperkte financiële middelen scholen-gezinnen
		Aanwezige waterlopen	Plaats voor verbreding in grootschalige landbouw?
		Dwarsverbanden leggen andere sectoren	

		(integraal denken)	
		Begeleiding intermediairs (leerkrachten)	
		Betaalbare kwaliteitsvolle beleving aanbieden	

Doelstellingen en acties

Onder dit thema hebben wij 3 doelstellingen met concrete acties gedetecteerd. In de eerste plaats willen we inzetten op vernieuwende educatieve concepten met bijzondere aandacht voor de schoolgaande jeugd. Verder willen wij maatschappelijk draagvlak creëren voor de landbouw in deze streek en ook inzetten op initiatieven die het spanningsveld tussen landbouw en natuur kunnen ontmijnen. Landbouw creëert open ruimte in deze regio en zorgt voor de voedselvoorziening. De lokale bevolking is zich daar niet altijd van bewust. Door dit thema te kiezen, hopen we bij te dragen tot een betere kennis hierover.

Uit het proces is ook gebleken dat er zeker nog heel wat potentieel is in deze regio, ondanks de aanwezigheid van een netwerk rond nabijheidsboerderijen in de Noorderkempen/Midden-Kempen beweegt! (een LEADER-project in het PDPO II-programma) en enkele lokale initiatieven op vlak van landbouwenductie. Het is ook duidelijk dat er ruimte nodig is voor innovatie en duurzaamheid én dat verschillende actoren hieraan kunnen en moeten samenwerken. Daarenboven is het belangrijk om in te zetten op verschillende doelgroepen. In deze regio wordt daarbij vooral gemikt op scholen.

Het is de bedoeling om projecten rond landbouw- en natuureductie naar een hoger niveau te tillen en op zoek te gaan naar linken met andere sectoren (recreatie, erfgoed,...).

D1: Vernieuwende vormen van landbouweducatie, met bijzondere aandacht voor scholen

Mogelijke acties onder deze doelstellingen:

- Updaten en ontwikkelen van interactieve landbouwroutes
- QR-codes, apps, games met pedagogische inslag
- Landbouweducatie, specifiek gericht op leerkrachten
- Vernieuwende concepten van beleef- en ervaringseducatie
- Nabijheidsboerderijen
- ...

Voorbeeldproject: The Question Mark geeft informatie over gezondheid, milieu en dierenwelzijn van voeding.

The screenshot shows the website 'Questionmark' with a green header. The main content area is titled 'Geitenkaas' and features a score of 8,3. Below the title, there is a list of ingredients and a table of alternative products. To the right, there is a section 'Wat is Questionmark' explaining the website's purpose and four categories: Gezondheid, Milieu, Biodiversiteit, and Dierenwelzijn. The bottom of the page shows a taskbar with various application icons and a system tray with the date 24/03/2014 and time 10:42.

Product	Score
Geitenkaas President	8,3
Geitenkaas	8,3
Geitenkaas Solignon	8,3
Geitenkaas Chavroux	8,3
Geitenkaas C1000	8,3
Jonge belegen bio C1000 biologisch	7,5
Charmeux fenegriek C1000	7,5
Geitenkaas jong bio Bastiaansen	7,3
Jong komijn Beemster	6,8

D2: Educatie die natuur en landbouw belicht als dragers van de open ruimte

Mogelijke acties onder deze doelstellingen:

- Natuur educatieve projecten voor landbouwers en scholen (educatieve projecten rond bijen, ...)
- Educatieve projecten gericht op wegwerken van conflictsituaties landbouw en natuur
- Plattelandseducatie voor landbouwers (informerend landschap, toeristische sector,...)
- ...

D3: Boer-burger initiatieven

Mogelijke acties onder deze doelstellingen:

- Pedagogische projecten gericht op samenwerking tussen landbouwers en lokale bevolking
- Acties gericht op sensibilisering belang van landbouw
- ...

Voor alle acties onder deze doelstelling gelden onderstaande voorwaarden:

Begunstigden	lokale besturen, vzw's, lokale en bovenlokale organisaties, landbouwers, provinciale diensten (max. 5%), private actoren, verenigingen met winstoogmerk,...
	Maatschappelijke meerwaarde verbonden aan project
Max. cofinanciering	Max. 65%
Plafondbedrag	200.000€
Minimale inbreng promotor	15%
Verdeling budget - thema	33.33% (indicatief)

Bijkomende randvoorwaarden voor acties onder deze doelstelling:

- Acties ten behoeve van landbouwers ter voorbereiding van een beheersovereenkomst of om tegemoet te komen aan de vergroening komen niet in aanmerking voor steun.
- Verenigde landbouwers in een CVBA die voor een voorgestelde actie in aanmerking komen bij de PDPO-maatregel niet-productieve investeringen, kunnen geen beroep doen op subsidie.
- Begunstigden die een structurele ondersteuning via KRATOS ontvangen, komen niet in aanmerking voor subsidie, tenzij de kennisoverdracht geen betrekking heeft op de KRATOS-adviesmodules. Deze KRATOS-modules en uitvoerders worden in 2015 geselecteerd.

Vzw's die erkend zijn in het kader van landbouwopleiding (naschoolse vorming) en aldus een forfaitaire subsidie ontvangen vanuit het PDPO kunnen geen subsidie ontvangen voor het aanbieden van opleidingen.